

ФІНАНСИ

ПІДРУЧНИК

УДК 336.1

Г 91

*Рекомендовано Вченою радою
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»
(протокол № 4 від 21.02.2019 р.)*

Рецензенти:

Малік Микола Йосипович – академік УААН, доктор економічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, ННЦ «Інститут аграрної економіки»

Радіонова Ірина Федорівна – доктор економічних наук, професор, ВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

Грушко В.І., Наконечна О.С., Чумаченко О.Г.

Г91 Фінанси: Підручник. – К. : Видавництво Ліра-К, 2020. – 600 с.

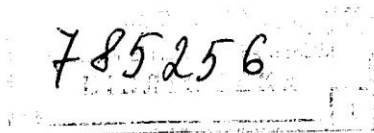
ISBN 978-617-7748-22-8

Автори розглядають систему фінансів як сукупність державних фінансів, фінансів суб'єктів господарювання та фінансів домогосподарств.

Основна частка національного доходу формується в середній ланці фінансової системи (а саме суб'єктами підприємництва) та від їх діяльності залежить можливість постачати ресурси в суспільний економічний оборот.

Підручник розрахований як на студентів, аспірантів відповідних спеціальностей, так і на підприємців, що не втратили надію на фінансовий успіх; і науковців – для подальшого дослідження та модифікації наукового апарату категорії «фінанси».

УДК 336.1

ISBN 978-617-7748-22-8

© В.І. Грушко, О.С. Наконечна,
О.Г. Чумаченко, 2019

© Видавництво Ліра-К, 2019

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ПОНЯТТЯ ТА СТРУКТУРА ФІНАНСІВ	10
1.1. Сутність та зміст фінансів; їх складові.	10
1.2. Принципи формування та структура Державного бюджету України	16
1.3. Характеристика етапів прийняття державного бюджету.....	18
1.4. Вплив державного боргу на фінанси.....	23
1.5. Фондовий ринок як інфраструктурний елемент фінансів	32
РОЗДІЛ 2. ОСНОВНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦТВА	43
2.1. Сутність фінансової діяльності суб'єктів підприємництва	43
2.2. Поняття категорії «капітал» та його характеристики.....	48
2.3. Вартість капіталу, його види та ціна.....	53
2.4. Структура капіталу суб'єктів підприємництва: поняття та основні теорії формування.....	59
РОЗДІЛ 3. СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	65
3.1. Підприємницька діяльність: сутність, цілі, принципи та функції	65
3.2. Форми, типи, види та моделі підприємницької діяльності	74
3.3. Організація фінансової роботи суб'єктів підприємництва.....	102
3.4. Правове забезпечення підприємництва	107
РОЗДІЛ 4. ОСНОВИ ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА	111
4.1. Загальні підходи та критерії фінансування суб'єктів підприємництва	111
4.2. Особливості фінансування діяльності суб'єктів малого підприємництва.....	122
4.3. Фінансування діяльності державних та комунальних підприємств – суб'єктів підприємництва.....	128
4.4. Особливості фінансування діяльності господарських товариств	138
4.5. Фінансування діяльності підприємств з іноземними інвестиціями.....	143

РОЗДІЛ 5. ФОРМУВАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ	147
5.1. Функції та класифікація власного капіталу суб'єктів підприємництва	147
5.2. Формування статутного капіталу суб'єктів підприємництва різних форм власності	157
5.3. Порядок зміни розміру статутного капіталу господарських товариств.....	168
5.4. Формування власного капіталу фінансово-кредитних установ	187
РОЗДІЛ 6. ВНУТРІШНІ ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА	211
6.1. Класифікація внутрішніх джерел фінансування підприємницької діяльності	211
6.2. Форми та джерела самофінансування суб'єктів підприємництва	217
6.3. Чистий грошовий потік (Cash-Flow) як джерело фінансування підприємництва	224
РОЗДІЛ 7. ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА ЗА РАХУНОК ПОЗИКОВОГО КАПІТАЛУ	230
7.1. Позиковий капітал підприємництва, його зміст та складові	230
7.2. Підходи до залучення банківських кредитів при фінансуванні підприємницької діяльності	241
7.3. Організація фінансової роботи із залучення банківських кредитів.....	277
7.4. Облігаційні запозичення як кредитний інструмент діяльності суб'єктів підприємництва.....	283
РОЗДІЛ 8. СПЕЦИФІЧНІ ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	297
8.1. Залучення капіталу у фінансову діяльність банківських та страхових установ.....	297
8.2. Комерційний кредит в системі фінансування підприємницької діяльності.....	316
8.3. Фінансовий лізинг як інструмент довгострокового фінансування.....	322
8.4. Особливості формування та використання внутрішньої кредиторської заборгованості	336
РОЗДІЛ 9. ДИВІДЕНДНА ПОЛІТИКА СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА	341
9.1. Політика виплати дивідендів: зміст та критерії формування	341
9.2. Характеристика теорій дивідендної політики	351
9.3. Стратегії та методи формування дивідендної політики	356
9.4. Порядок та форми виплати дивідендів	361
9.5. Ефективність дивідендної політики.....	367

РОЗДІЛ 10. ФІНАНСОВІ ОСНОВИ РЕОРГАНІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ	371
10.1. Поняття, види та нормативно-правове забезпечення реструктуризації підприємств	371
10.2. Порядок та етапи реструктуризації підприємств.....	381
10.3. Реорганізація підприємств: форми та особливості проведення	387
10.4. Суть, цілі та джерела фінансової санації кризових підприємств.....	398
РОЗДІЛ 11. ФІНАНСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА	406
11.1. Сутність та класифікація інвестицій	406
11.2. Організація та фінансування реальних інвестиційних проєктів	416
11.3. Методи оцінки ефективності реальних інвестицій.....	436
11.4. Види та особливості управління фінансовими інвестиціями підприємства.....	441
11.5. Оцінка доцільності вкладень в боргові цінні папери та в корпоративні права.....	451
РОЗДІЛ 12. ОЦІНЮВАННЯ ВАРТОСТІ БІЗНЕСУ	457
12.1. Суть, цілі, принципи, об'єкти та суб'єкти оцінки бізнесу та підприємства	457
12.2. Види вартості майна і майнових прав та фактори, що на неї впливають	466
12.3. Дохідний підхід до оцінки вартості підприємства	470
12.4. Оцінка вартості підприємства на основі витратного підходу	477
12.5. Ринковий (порівняльний) підхід до оцінки вартості підприємства.....	485
РОЗДІЛ 13. ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛІНГ	492
13.1. Сутність, задачі , функції та види контролінгу.....	492
13.2. Поняття, основні завдання та принципи фінансового контролінгу.....	511
13.3. Методи фінансового контролінгу.....	516
13.4. Інформаційні потоки у системі контролінгу	529
РОЗДІЛ 14. БЮДЖЕТУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА	533
14.1. Теоретичні та організаційні умови бюджетування.....	533
14.2. Поняття, структура та розробка бюджетів суб'єктів підприємництва.....	540
14.3. Методичні основи бюджетного планування	549
14.4. Організація бюджетування та фінансова структура суб'єктів підприємництва	554
14.5. Бюджетне мотивування та контролювання	559

РОЗДІЛ 15. ФІНАНСИ ДОМОГОСПОДАРСТВ В СИСТЕМІ	
ФІНАНСІВ.....	571
15.1. Домогосподарство як інституційна складова економічної системи.....	571
15.2. Доходи домашніх господарств	576
15.3. Класифікація та структура витрат домогосподарств.	
Моделі фінансової поведінки	582
15.4. Пріоритети управління фінансами домогосподарств	588
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	591
ДОДАТОК.....	596